

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.12

uzávěrka dne 6.6.1989

ooooooooooooooo.....oooooooooooooo.....oooooooooooooo.....ooooooooooooo.....ooooooooooooo.....

Dokument Charty 77/43/89 Ke sporu s maďarskou vládou	2
44/89 Solidarita s čínskými studenty a politickými vězni	3
45/89 (K situaci v Číně)	3

Sdělení VONS č.1027 (L.Mayer pokutován za přestupek)	4
1028 (V.Chramostová a L.Silhánová pravomocně odsouzeny)	4
1029 (Vladan Kočí opět ve vazbě)	4

Rozhovor se S.Starczewským a s M.A.Nowickým	4
---	---

Situace politických vězňů (F.Stárek, S.Devátý, J.Petrová, P.Cibulka, V.Kokot, R.Pánová, dopis VOMA, odvolání J.Duse, poděkování J.Welfa, adresy do vězení)	7
--	---

Ekologické zprávy	9
-------------------	---

V samizdatu nově vyšlo	12
------------------------	----

Krátké zprávy	
---------------	--

Programové prohlášení klubu Obroda	13
------------------------------------	----

Dopisy nezávislých iniciativ na pařížskou konferenci o lidské dimenzi	13
---	----

Pietní akty k 44.výročí osvobození západních Čech	14
---	----

Forum ČSHV na výletní lodi	14
----------------------------	----

Čs.nezávislé iniciativy podporují polský NZS	14
--	----

Dopis spolkovému kancléři NSR Helmutu Kohlovi	15
---	----

Z Cínnosti NMS	15
----------------	----

Další zásah proti setkání aktivistů SPUSA	15
---	----

Spor S.Devátého s JZD Slušovice pokračuje	16
---	----

Setkání s italskou parlamentní delegací	16
---	----

Represe proti HOS	16
-------------------	----

Pražští katoličtí solidární s farářem Vágnerem	16
--	----

MKJL píše sjezdu lidových poslanců do Moskvy	17
--	----

Cena Milana Wienera udělena RR	17
--------------------------------	----

Vaclav Havel v polské televizi	17
--------------------------------	----

Dopis koordináčního výboru HOS do Moskvy	17
--	----

Protesty proti zásahu čínské armády	17
-------------------------------------	----

Běh třídu Polítických vězňů	18
-----------------------------	----

Beseda v ČKD Polovodíce	18
-------------------------	----

Dopis O.Kleina k pomluvám v Průboji	18
-------------------------------------	----

Stížnost A.Muchy na jednání příslužníků SNB v Trutnově	18
--	----

Informace KPP č.6/89 o zneužití zákona	18
--	----

Zprávy ze SSSR	19
----------------	----

ooooooooooooo.....oooooooooooooo.....oooooooooooooo.....ooooooooooooo.....ooooooooooooo.....

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Herman Chromý, Podolí 2762, 276 01 Mělník

Pavla Paloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1

Petr Uhlí, Anglická 8, 120 00 Praha 2

ooooooooooooo.....oooooooooooooo.....oooooooooooooo.....ooooooooooooo.....ooooooooooooo.....

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Úzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zverejňují v plném rozsahu všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i ciziny. Signatářům a aktivním stoupencům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností a to zdarma. V případě výroby a distribuuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovním 10 Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány pro Infoch.

Charta 77/43/89

Ke sporu s maďarskou vládou

V Praze 28.5.1989

Vládě ČSSR

Vážení pánové,

mezi československou a maďarskou vládou došlo ke sporu o dokončení vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros. Čs.vláda protestuje proti rozhodnutí maďarské strany zatím pozastavit práce na přehrade Nagymaros. Celá věc se předkládá jako velké překvapení. Není to však překvapení pro nikoho, kdo sledoval, jak v Maďarsku sílí protesty laické i odborné veřejnosti proti této mimořádně nákladné, a přitom hospodářsky i ekologicky - mírně řečeno - sporné stavbě. Tato stavba století se už setkala s protesty nejen v Maďarsku, ale i u nás, a vyslovil se k ní negativně i evropský parlament ve Štrasburku. Slovenští ochránci přírody ve svém loňském "Dunajském prohlášení" navrhovali, aby byl ještě tedy projekt z ekologického hlediska přezkoumán a aby se odstoupilo od výstavby stupně Nagymaros. Pokud se tedy někdo cítí překvapen, pak pouze ten, kdo podceňoval občány rozhodnuté bránit ohroženou přírodu, pitnou vodu a úrodnou půdu Poddunajské nížiny.

Jestliže Vám nyní píšeme a chceme se k vašemu sporu s maďarskou stranou vyslovit, máme k tomu oprávnění i morální. 30.dubna 1987 poslala Charta 77 federální vládě a Federálnímu shromáždění ČSSR obsáhlý dokument (č.33/87) nazvaný "Aby se dalo dýchat". V něm jsme se zevrubně zabývali mj.perspektivami naší energetiky a pokusili se navrhnout rozvoj, který by pokud možno co nejvíce šetřil naši přírodu a zdravé životní prostředí. Upozornili jsme na to, co se stále ještě obecně neuznává, že nejlevnější a ekologicky nejčistší energie je energie ušetřená. K vodnímu dílu na Dunaji se dokument vyslovil značně kriticky a požadoval, aby byl celý projekt přezkoumán ve veřejné odborné diskusi. "Je to sice dost pozdě, ale přece jen. V případě dunajské stavby by se snad mohly nalézt některé možnosti, jak ekologické následky zmírnit...", preví se v něm doslova. "V každém případě," uvádí dokument Charty 77 dále, "je to poučení, že projekty, které tak závažně zasahují do krajiny a života lidí, by měla předcházet věcná, nedemagogická, vskutku odborná, ale veřejná diskuse."

V březnu t.r. vydala Charta 77 ke stavbě vodních děl na Dunaji dokument nový. Opětla se v něm o fundované stanovisko ekologické sekce Čs. biologické společnosti při ČSAV i o "Dunajské prohlášení" SZOPK v Bratislavě a požadovala, aby byl celý projekt znova přehodnocen a aby smluvní strany ustoupily od stavby přehrady v Nagymarosi, jejíž dopad na životní prostředí Poddunají by byl obzvlášť povážlivý.

Jaké byly reakce čs. kompetentních orgánů na tyto realistické podněty? Zádne. Dokumenty, zpracované za součinnosti odborníků, nestály adresátům ani za jednořádkovou odpověď. Jedinou konkrétní reakcí byla série bezobsažných a demagogických článků v oficiálním, zejména stranickém tisku, která ekologickou problematiku projektu i stavby bagatelizovala nebo ji nezmíňovala vůbec.

Dnes jste tedy rozhodnutím maďarské vlády překvapeni a zaskočeni. Naše mocenská místa si za desetiletí administrativně direktivní vlády zvykla rozhodovat o lidech bez lidí. Ale maďarská vláda si už luxus ignorovat vlastní veřejné mínění dovolit nemůže. To jí ovšem nelze zazlívat. Je to jen logické vyústění probíhajících změn ve východní části Evropy, jež směrují k demokracii a větší občanské odpovědnosti za naši společnou budoucnost.

Dominíváme se, že rozhodnutí maďarské vlády by pro nás mělo být spíš důvodem k zamýšlení nad vlastní nezodpovědností, vyzvou k věcné, odborné a veřejné diskusi a konečně i podnětem ke státnické velkorysosti, nežli přiležitosti k pomluvám a nesmyslnému osočování našich sousedů.

Tomáš Hradílek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Saša Vondra
mluvčí Charty 77

*

Charta 77/44/89

V Praze 28.5.1989

Solidarita s čínskými studenty a politickými vězni

Velvyslanectví Čínské lidové republiky, Praha 6
Li Pcheng, předseda rady ministrů ČLR

Již po více než jeden měsíc na sebe soustředují pozornost světové veřejnosti demonstrace v Pekingu i dalších čínských městech. Naše informace o nich jsou sporé a neúplné, situace se zdá být nepřehledná. Přesto se domníváme, že zprávy, které máme k dispozici, nám dovolují určit některé závěry. K bivným požadavkům demonstруjících - sprvu studentů, k nimž se později připojily statisíce, ne-li milióny dalších občanů - patří demokracie, svoboda slova, tisku a shromažďování a boj s korupcí. Demonstrace jsou az na výjimky pokojné, postup úřadů byl dosud zdrženlivý. S vyhlášením výjimečného stavu se ale situace zkomplikovala. Zasáhne-li vojsko, může dajít ke krveprolitol.

Ve světě se dnes prosazuje vývoj, který směřuje k větší demokracii a pluralsitě. Požadavky čínských studentů a dalších občanů považujeme za naprosto legitimní a vyjadřujeme jím svou plnou solidaritu. Zároveň apelujeme na čínskou vládu, aby dlouhodobě nastřádané problémy ve vlastní společnosti řešila uvážlivě, nenásilně a demokraticky.

Obracíme se na Vás také proto, že i naše dlouhodobá snaha o respektování lidských práv a základních svobod a o demokratizaci čs. společnosti narází na mnoho problémů a přináší i své nemalé oběti. Dobře víme, co pro ohrožené znamená síla mezinárodní solidarity.

V roce 1979 byl ve vaší zemi odsouzen k patnácti letům vězení Wej Ting-šeng, vydavatel samizdatového časopisu "Tchan-suo" (Pátrání). Bezprostředním podnětem k jeho uvěznění bylo autorství nápisu na "Zdi demokracie" v Pekingu. Nápis vyzyval čínské vedení, aby přistoupilo i k páte modernizaci - totíž k demokracii. Wej Ting-šeng nemí jediným politickým vězňem v Číně, ale stal se symbolem úsilí o společenské změny ve vlastní zemi, o změny, které odpovídají celosvětovému vývoji.

Chce-li čínská vláda prokázat júvěryhodnost, moudrost a rozvahu, měla by se zasadit nejen za respektování oprávněných požadavků studentů, ale i za propuštění všech politických vězňů včetně Wej Ting-šenga.

Tomáš Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Sáša Vondra
mluvčí Charty 77

Charta 77/45/89

(K situaci v Číně)

V Praze 5.6.1989

Velvyslanectví Čínské lidové republiky, Praha 6

28. května 1989 jsme velvyslanectví ČLR v Praze adresovali poselství, ve kterém jsme se solidariaovali s požadavky demonstруjících čínských studentů a v němž jsme nabádali čínské vedení k rozvaze a zdrženlivosti. Vyjádřili jsme své obavy z možného krveprolitol.

O tyden později se svět s hrůzou dozvěděl o tragédii, která se začala o víkendu v ulicích Pekingu. Vojsko, ozbrojené samopaly, kulomety, tanky a obrněnými transportéry, zmasakrovalo desetitisíce neozbrojených, převážně mladých lidí, kteří se neprovinili žádáním jiným, než že se trpělivě a pokojně domáhali respektování základních lidských práv ve vlastní zemi.

Jsme zděšení a otřesení. Kežim, který k udržení své moci neváhá proti vlastním občanům použít po zuby ozbrojenou armádu a nechává střílet do lidí, musí být veřejně a mezinárodně odsouzen. Protestujeme proti brutální likvidaci pokojného shromáždění v Pekingu.

Zárcven se s úctou skláníme před čínskými studenty, čerpajícími svou inspiraci ze stejných zdrojů jako demokratická hnutí ve střední a východní Evropě. Vyjadřujeme hlubokou soustrast všem obětem i pozůstatkům.

Tomáš Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Sáša Vondra
mluvčí Charty 77

*****

*****

*****

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivé stíhaných, který je čs. ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH).
Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č. 860.

Sdělení č. 1027 (Leoš Mayer pokutován pro přestupek)

Signatář Charty 77 Leoš Mayer, nar. 2.4.1964, mechanik ČSD Liberec, bytem Kaplického 362, Liberec 23, byl dne 5.1.1989 přestupkovou komisí MNV Liberec ohledán vinným přestupkem proti veřejnému pořádku a byla mu uložena pokuta ve výši 500 Kčs a propadnutí části odňatých věcí. Přestupku se měl dopustit tím, že "v měsíci srpnu 1988 rozmnožoval nelegální tiskoviny, které však nebyly dány do oběhu." L.Mayer se proti rozhodnutí komise, již předsedal Antonín Hunčovský, neodvolal a pokutu zaplatil.

Tím tedy byla - způsobem sice poměrně mírným, právně však nanejvýš sporný - uzavřena věc preventivních represí a protizákonné domovní prohlídky u manželů Mayerových ze srpna loňského roku, o které jsme referovali ve sdělení č. 806.
V Praze 31.5.1989

*

Sdělení č. 1028 (V.Chramostová a L.Šilhánová provinomocně odsouzeny)

Senát městského soudu v Praze, složený z předsedy JUDr.Jana Rojta a soudců JUDr.Marcely Andělové a JUDr.Jiřího Horkého, projednal dne 26.5.1989 ve veřejném zasedání odvolání prokurátora a obžalovaných herečky Vlasty Chramostové a socioložky PhDr.Libuše Šilhánové proti rozsudku obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10.4.1989, jímž byly uznány viální tr.činem útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle §154/2 tr.z. a byl jim uložen trest odnětí svobody v trvání 3 měsíců s podmíněným odkladem na zkusební dobu jednoho roku. Trestního jednání se měly dopustit tím, že dne 16.1.1989 napsaly dopis, v němž protestovaly proti brutálním zásahům příslušníků SNE na Václavském náměstí (viz sdělení č.941, 968, 984). Prokurátor městské prokuratury JUDr.Lubos Kratochvíl požadoval při veřejném zasedání přísnější podmíněné tresty. Navíc kvalifikoval jednání obžalovaných také jako schvalování tr. činu podle §165/1 tr.z. Obě obžalované se domáhaly zproštění vinu v plném rozsahu. Senát městského soudu všechna odvolání zamítl jako nedůvodná a rozsudek tím nabyl právní moci.

Při veřejném zasedání byla hrubě porušena zásada veřejnosti. Soudní místnost byla poloprázdná, ale asi 30 přátel obžalovaných muselo vyčkávat na chodbě.
V Praze 31.5.1989

*

Sdělení č.1029 (Vladan Kočí opět ve vazbě)

Dne 5.6.1989 vzal prokurátor Vojenské obvodové prokuratury v Praze por.Kovanda do vazby Vladana Kočího, nar.7.8.1963, violoncellistu, který nenastoupil základní vojenskou službu. V.Kočí obdržel koncem března t.r. povolávací rozkaz k jejímu násitupu. Dne 15.5.1989 zahájil starší vyšetřovatel Vojenské obvodové prokuratury v Praze JUDr.Chudý tr.stíhání a Vladan Kočího obvinil z tr.činu nenastoupení služby v ozbrojených silách podle §269/1 tr.z. Vladan Kočí, který odpírá vojenskou službu z důvodu svědomí a náboženského přesvědčení, byl za tento tr.čin potrestán již loni 15 měsíci nepodmíněně. Zhruba po dvou a půl měsících byl však propuštěn, neboť mu byl zbytek trestu amnestován rozhodnutím prezidenta republiky z 27.10.1988 (viz naše sdělení 787, 810 a 820). Vladan Kočí je ženatý a má jedno dítě. Adresa manželky je: Hana Kočí, Janský vršek 8, 118 00 Praha 1.
V Praze 6.6.1989

*****

*****

*****

Rozhovor se Stefanem Starczewskym a s Markem A. Nowickym

Členové Helsinského výboru v Polsku Stefan Starczewski a Marek A.Nowicki se ve dnech 17.-18.5.1989 zastavili při své cestě do Budapešti v Praze. Zástupci tohoto polského výboru se chtějí v Budapešti zúčastnit založení helsinského výboru v Maďarsku. Helsinský výbor v Polsku byl založen již v roce 1982, avšak až do loňského roku působil v rámci podzemních struktur Solidarity. V prosinci 1988

byl spolu s Čs.helsinským výborem přijat za řádného člena Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva se sídlem ve Vídni. Polští přátelé jednali během svého pražského pobytu s členy ČSHV Ladislavem Lisearem, Václavem Malým, Petrem Uhlem a Janem Urbanem. Zúčastnili se i uvítání Jiřího Wolfa a Václava Havla, kteří byli 17.5. propuštěni z vězení. Infoch je požádal o rozhovor, který s nimi vedli Petr Pospíchal a Petr Uhl.

- Od kdy pracuje Váš helsinský výbor?

- Poté co jsme byli v roce 1982 propuštěni z internace, rozhodli jsme se ustavit helsinský výbor. Považovali jsme to za nejlepší možnost, jak informovat o porušování lidských práv v Polsku během válečného stavu. První zprávu jsme v červnu 1983 zaslali na následnou schůzku KBSE do Madridu. Byla to rozsáhlá, 700 stráneková zpráva o situaci v oblasti lidských práv v naší zemi. Po početním rozšíření našeho výboru jsme se dohodli na tom, že takové zprávy budeme vypracovávat každý rok. Taková obsáhlá zpráva může zabjmout veřejné minění u nás i v jiných zemích. Vytvořili jsme si informační síť a pravidelně jsme vypracovávali zprávy. Zasílali jsme je takovým adresátům, jako je Mezinárodní organizace práce se sídlem v Ženevě, na následnou schůzku KBSE do Vídne, dō OSN. Těchto zpráv jsme dosud vytvořili deset. Prekládáme je také do angličtiny a zasíláme je mnoha dalším adresátům. Zprávy pomáhaly vytvářet tlak na polskou vládu. Celá léta jsme pracovali tajně. Veřejně pracujeme teprve od června minulého roku. Publikovali jsme sice bez zveřejnění svých jmen pouze s uvedením helsinského výboru, ale naši věrohodnost zaručovala Prozatímní komise Solidarity, tedy lidé jako Bujak, Frasyniuk, Lis a další, kteří žili na rozdíl od nás v ilegalitě, ale jejich jména byla zveřejněna.

- Kolik máte členů?

- Nyní máme 12 členů a několik desítek spolupracovníků. Od 24.června minulého roku uvádějí všichni členové svá plná jména.

- Jakou máte organizační strukturu?

- Žádnou. Nemáme vedení ani hierarchii. Dvanáct členů výboru se setkává na plenárních schůzích. Pracovní skupina zpracovává zprávy. Mimo zpráv vydává samizdatem sérije knižních publikací. Snažíme se také mít vliv na podobu práva v Polsku, chceme vyvijet tlak na státní moc, aby prováděla změny v právním systému. Jde o to, aby moc uvedla zákony v soulad s mezinárodními závazky v oblasti lidských práv. Zveřejnili jsme např. text Občanská práva - právo a zákonost. Tento text znamenal základ stanoviska Solidarity a celé opozice při jednáních u kulatého stolu. Byl to výchozí bod při těchto jednáních.

- Jaké jsou Vaše vztahy s Mezinárodní helsinskou federací?

- Před několika týdny se ve Varšavě konala konference Mezinárodní helsinské federace. Bylo to poprvé, co se tato konference sešla v některé ze zemí sovětského bloku. Setkali se tam různí lidé z federace, byl tam např. Jurij Orlcov. Byla to pro nás velká událost.

- Zajímavé bylo, že ani sovětí ani českoslovenští zástupci se do Varšavy nemohli dostat. Jejich vlády jim v tom zabránily. Chtěli bychom vědět, jaké máte vztahy s čs. a sovětským helsinským výborem?

- Mezi situací u Vás a u nás je podstatný rozdíl. My jsme se na závěr konference ve Varšavě setkali s vládními představiteli naší země, mezi nimi i s ministrem vnitra. Avšak vaše delegace byla po cestě zatčena ve vlaku a jejím členům byly odebrány cestovní pasy. Právě proto, že naše situace je nyní poměrně příznivá, rádi bychom se nyní trochu více zabývali situací ve vaší zemi a také v Rumunsku. Proto, jsme vám také zaslali dopis, v němž se vás tážeme, zda chcete, abychom ve vašich všech intervenovali. Po pozitívní odpovědi jsme se obrátili na našeho premiéra Rakovského a poté prostřednictvím velvyslanectví na vlády všech třiceti peti signatářských zemí helsinského procesu s žádostí, aby vyvíjely v této oblasti

na čs. vládu nátiak, zvláště na propuštění politických vězňů.

- Odpověděla polská vláda na tento dopis?
- Neodpověděla, tj. neodpověděla bezprostředně. Nicméně se stalo, že varsavský Teatr Powszechny uvedl dvě Havelovy jednoaktovky. Bylo to po roce 1981 poprvé, kdy se Havel hrál na polské scéně. Na premiéru přišel ministerský předseda Rakowski. Jeho přítomnost byla symbolická.
- Jsou vaši členové pouze z Varšavy nebo také z jiných polských měst?
- Jedenáct je nás z Varšavy a prof. Zieliński je z Katovic, přednáší v Krakově. Ale naši spolupracovníci jsou ze všech oblastí Polska, jsou odpovědní za zprávy z těchto oblastí, které potom helsinský výbor vydává.
- Máte nějaké styky s polskou ligou pro lidská práva, která je členem FIDH a jejíž předseda Kostecki žije ve Štětíně?
- Zatím jsme pravidelné kontakty neměli. Vyměňovali jsme si pouze materiály a informace. Nyní se chystáme jet do Paříže na konferenci o lidské dimenzi a chceme tak také navázat kontakt přímo s FIDH.
- Jakým směrem chcete působit v Polsku nyní, za nové politické situace?
- V Polsku teď nejsou političtí vězni, nicméně k porušování lidských práv dochází stále, a proto budeme dále pokrakovat v dosavadní činnosti. Budeme dále vypracovávat zprávy. Např. v oblasti shromážďování platí stále nevhovující zákony a v této souvislosti dochází často k zásahům proti pokojným veřejným shromážděním. Také zákon o ministerstvu vnitra je v rozporu s mezinárodními pakty. Chceme ale navíc vyvíjet úsilí dvěma směry: za prvé chceme působit na naše přátele a kolegy, kteří budou zasedat v Sejmě a senátu, aby byly provedeny zákonné úpravy ve prospěch lidských práv, a za druhé chceme vyvíjet osvětovou činnost, chceme založit osvětové středisko pro oblast lidských práv. Mělo by to být takové studium lidských práv, jehož by se účastnili studenti práva, medicíny, členové hnutí Svoboda a mír (WiP), učitelé. Učili by se tam přímo technice a metodám nenásilného boje za lidská práva. A konečně také chceme více rozvíjet mezinárodní kontakty, i proto jsme nyní přijeli do Prahy.
- Proto také jedete do Budapešti, kde se zakládá maďarský helsinský výbor.
- Ano, buď to v socialistických zemích již čtvrtý helsinský výbor, po našem, vašem a sovětském. Myslím si však, že když mluvíme o naší činnosti, zaměřené do zahraničí, musíme se především zabývat Rumunskem. Chceme situaci v Rumunsku venovat dopis, který pošleme všem státní-úřadníkům KBSE. Je nutná mezinárodní koordinace úsilí, které by přinutilo změnit Ceaușescu v oblasti lidských práv. Také západní země musí změnit zacházení s rumunskými uprchlíky. Emigranti z jiných zemí, z Československa, Polska, Maďarska, kteří hledali útočiště na Západě před lety, byli v mnohem lepším postavení než Rumuni dnes.
- Znáte už maďarské přátele, kteří zakládají v Budapešti helsinský výbor?
- Ano, dva nás nedávno navštívili, jedním z nich je Ferenc Köszeg. On je hlavním činitelem při zakládání maďarského helsinského výboru.
- Poslední otázkou se chceme vrátit ještě k vašemu postavení v Polsku. Říkal jsi, že prof. Zieliński přednáší v Krakově. Všichni členové vykonávají svá povolání podle své kvalifikace a nebo jsou některí oběťmi politické diskriminace?
- Já sám (odpovídá S. Starczewski) jsem byl vyhozen ze státních služeb v roce 1978, a to z úseku vzdělávání kulturních pracovníků. Potom jsem už v žádné státní instituci nemohl pracovat. Pracoval jsem v Solidaritě, pak jsem byl vězněn. Nyní už je situace jiná, ale ted už zase nemám na takové povolání čas. Zde je třeba říci, že přímo pro práci v helsinském výboru nebyl diskriminován nikdo, ale jeho členové byli diskriminováni z jiných politických důvodů. Například Jarek Kaczynski byl vyhozen z gdaňské univerzity.
- Děkujeme za rozhovor.

Situace politických vězňů

Otevřený dopis spisovatelům v Československu ve věci F. Stárka

Dne 25.5. vydal Výbor na obranu Františka Stárka otevřený dopis, adresovaný čs.spisovatelům. Popisuje v něm život a práci Františka Stárka a represe, jímž byl postižen. V dopise je rovněž popsán vývoj, jímž prošly časopisy Vokno a Voknoviny. "Všeobecně se soudí, že spisovatele by měli být svědomím svého národa," uvádí se v závěru dopisu. "Nechceme se zde zamýšlet nad tím, jak je tomu v jiných zemích, v té naší je však o tomto nutno pochybovat. Stačí pouze připomenout nedávný proces s dramatikem Václavem Havlem a skutečnost, jak málo čs.spisovatelů našlo odvahu postavit se za svého stíhaného druhu. [...] V poslední době je i z oficiálních kruhů naší literatury stále častěji slyšet hlas, vyzývající k bourání 'starých zdí', mravní obrodě atd. Bourání 'těchto zdí' deponovalo Františka Stárka o tři roky života na svobodě! Co jsme ochotní obětovat my?"

Interpelace ve švédském parlamentu ve prospěch Stanislava Devátého

Dne 29.5. zaslal švédský ministr zahraničí Sten Andersson odpověď na interpelaci poslance liberální Lidové strany Hadara Carse. Poslanec se dotazoval, co učinila švédská vláda ve prospěch Stanislava Devátého. Ministr uvedl ve své odpovědi, že propuštění Stanislava Devátého z vazby neznamená pro švédské ministerstvo zahraničí, že by S.Devátý, tento jeden z mnoha statečných a obdivuhodných lidí v Československu, byl svobodný. Trestní stíhání proti němu totiž pokračuje. Sten Andersson upozornil dále na to, že již několikrát konstatoval ve švédské sněmovně, že vývoj v Československu se značně odlišuje od demokratického vývoje v jiných východoevropských zemích. Podle ministra jsou si čs.představitelé vědomi, že mezi přijatými mezinárodními závazky a dodržováním lidských práv není plný soulad (toto přiznání čs.orgánů je nové, teprve z letošního roku, ještě loni to vehementně popíraly-poz.VIA). Přesto jsou však podle švédského ministra zprávy o situaci v oblasti lidských práv v Československu zneklidňující. Za neuspokojivou označil ministr odpověď čs.vlády na dotaz švédské vlády, která s odvoláním na vídeňský dokument požadovala informace k případu Stanislava Devátého. Proto má švédská vláda v úmyslu připomenout tento případ na zasedání KBSE o lidské dimenzi v Paříži.

Polovina trestu Jany Petrové

22letá aktivistka NMS Jana Petrová, která je od 16.1. vězněna za pokus položit květinu k soše sv.Václava u příležitosti 20.výročí sebeupálení Jana Palacha, vykoná dnem 2.6. polovinu devítiměsíčního trestu. K podnětu svého manžela a matky se košcem minuleho měsíce připojila i sama Jana Petrová, takže tento podnět k řízení o podmíněné propuštění je nadále považován za rádnou žádost. Mezi tím se obrátilo na okresní soud v Chomutově 247 čs.občanů, kteří rovněž podali podnět k soudnímu řízení o podmíněném propuštění Jany Petrové.

Vyšetřování Petra Cibulky má být ukončeno?

Podle zpráv z Brna se vyšetřování v tr.věci proti P.Cibulkovi chýlí ke konci. Petr Cibulka je obviněn jednak z hospodářských trestných činů (spekulace a nedovolené podnikání), jednak z tr.činu pobuřování. Měl se jich dopustit tím, že rozšiřoval hudební, divadelní a jiné nahrávky nekomerční tvorby. Hrozí mu za to trest od tří do deseti let. Po skončení vyšetřování, které se očekává v příštích dnech, dojde k seznámení s výsledky vyšetřování, jež může trvat měsíc i déle. Petr Cibulka má ve vazbě stálé potíže s doručováním korespondence - např. mu nebylo doručeno asi 160 pohledů a dopisů ze zahraničí. Jejich nepropuštění zdůvodňuje vyšetřovatel StB JUDr.mjr.Edvard Petřík tím, že by pro Petra Cibulku byly morální podporou, což nemůže připustit. Za poslední čtyři měsíce bylo dále zadrženo asi 20 dopisů a pohledů od přátel Petra Cibulky, žijících v Československu. Vyšetřovatel tím hrubě porušuje ustanovení tr.řádu, podle něhož obviněny ve vazbě má být podrobena jen těm omezením, která jsou nutná k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení. Matka Petra Cibulky podala dne 30.5. kanceláři prezidenta republiky žádost, aby prezident republiky v rámci své ústavní pravomoci nařídil, aby se v trestním stíhání P.Cibulky nepokračovalo; zároveň požádala o prouštění z vazby. Petr Cibulka podal dne 16.5. městskému soudu v

Brně návrh na zahájení řízení, v němž se chce domáhat, aby soud nařídil Obvodnímu národnímu výboru Brno 2 vydat Petru Cibulkovi klíče od jeho bytu. Klíče odmítá národní výbor vydat právnímu zástupci P.Cibulky proto, že krajský prokurátor v Brně dne 15.2. vydal usnesení, jímž zajistil veškerý majetek Petra Cibulky. Je to příprava na konfiskaci jeho majetku, zvláště pak velmi drahého nahrávacího zařízení, na kterém P.Cibulka nahrával hudební a jiné samizdaty. Petru Cibulkovi má být zabaven i unikátní archiv nekomercní hudby z posledních dvaceti let.

O Petru Cibulkovi vypovídají také přispěvky Jaroslava Šabaty, jeho matky Věry Cibulkové, Milana Uhdeho, Jany Soukupové, Ivy Kotrlé a dalších, které jsou obsaženy v brožuře s příznačným názvem Petr Cibulka - vězeň svědomí. Fadesátistránková publikace formátu A6, kterou vydal Vybor na obranu Petra Cibulky obsahuje mj. petici s 340 podpisů za jeho osvobození.

A Petr Cibulka píše v jednom ze svých dopisů z vazby v Brně-Bohunících (adresa: P.C., 27.10.1950, PÚ 1, PS 37, 601 29 Brno):

"[...] Každý si určuje vědomě nebo svým jednáním svého Boha nebo bohy... Prožít život co nejužitečněji je těžké. I pro ty, kteří o to usilují. [...] Díky uvěznění mám tolik času a materiálů na přečtení a k přemýšlení. Venku jsem se nedostal ani k tomu, abych se vyspal. [...] Doba se mění k lepšímu. Zatímco před nedávnem spasitele křízovali před tupým zastrašeným a demoralizovaným stádem, dnes už ho někteří zkouší bránit. [...] Člověk sice může být věčně bitý, každý má hranici, na které ho lámou. Někdy člověk vydrží jen zlomek tcho, na co se vždycky cítil. A někdy, i když to sám nepředpokládal, dokáže neustoupit ze svého přesvědčení ani za cenu života. Je to vlastně jednoduché: Dělej, co je třeba a tak zjiistiš, jaký vlastně jsi."

Voják z povolání odsouzen pro vyhýbání se výkonu vojenské služby

Rötmistr z povolání Vítězslav Kokor, nar.27.11.1967, z Aše, byl dne 31.5. odsouzen vojenským obvodovým soudem v Plzni k trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců v I.NVS a ke ztrátě vojenské hodnosti za tr.činy využívání se výkonu vojenské služby a svěmcového odloučení. Měl se jich dopustit tím, že zanedbával své služební povinnosti. V.Kokor již dříve požádal o propuštění z vojenského svazku a žádal rovněž o povolení vystěhovat se do NSR. VONS se tohoto případu dosud neujal, zjišťují se motivy jednání V.Kokore, za něž byl odsouzen.

Solidarita s Renatou Pánovou

128 občanů se obrátilo 13.5. na okresní prokurátorku v Táboře JUDr.Věru Novou ve věci Renaty Pánové, aktivistky Demokratické iniciativy, proti níž bylo dne 1.5.1989 zahájeno tr.stíhání v souvislosti s její účasti na prvnějových oslavách v Táboře. Renata Pánová při nich rozvinula před tribunou transparent s textem "Dialog, ne obušky a cely věznic" a se jmény V.Havel, I.Jirous, J.Petrová, H.Marvanová, T.Dvořák. Byla proto obviněna ze schvalování tr.činu. V petici občané protestují proti tomuto absurdnímu otvínění a žádají okamžité zastavení tr.stíhání Renaty Pánové. Za správnost podpisů ručí Jan Zima, Nad Hejtmanem 121, 391 11 Plzeň nad Lužnicí.

VOMA píše generálnímu prokurátorovi

Jiří Pavlíček, Tomáš Tvaroch a Luboš Vydra poslali dne 1.6. jménem Výboru na obranu mírových aktivistů dopis generálnímu prokurátorovi ČSSR, v němž ho upozorňují na případy vězněných aktivistů Jany Petrové, Oty Veverky, Ivana Jirouse, Františka Stárka a Petru Cibulky a žádají ho, aby učinil vše pro jejich neprodlené propuštění.

Odvolání Jana Duse proti zákazu demonstrace

Dne 18.5.1989 byla zakázána demonstrace za propuštění politických vězňů, která se měla konat 24.5. - viz Infoch 11/89. Proti rozhodnutí ONV v Praze 4 podal odvolání Jan Dus, který napadá hlavní důvod zákazu, že "oznamovatelé nejsou sdruženi v žádné dobrovolné organizaci nebo spolku ve smyslu zák.č.68/1951 Sb." Jan Dus píše: "Upozornuji na to, že dnešní politická praxe státních představitelů znevážila a prakticky zrušila svobodu pouličních průvodů a manifestací, zaručenou článkem 28 Ústavy ČSSR. Orgány státní správy využívají možnosti nepovolit či

zakázat manifestaci občanům, kteří nejsou sruženi v žádné dobrovolné organizaci nebo spolku. [...] Tím ztratila svoboda manifestaci, zaručená čl.28 Ústavy ČSSR, jakýkoli skutečný význam a poklesla na pouhé propagacní prohlášení k posílení dojmu o demokratickém charakteru společnosti a státu. Státní orgány jsou ochotny nezakázat manifestaci pouze těm dobrovolným organizacím nebo spolkům [...], o kterých mají jistotu, že budou svou manifestaci současnou politiku vlády bezvýhradně podporovat."

Poděkování Jiřího Wolfa

Chtěl bych poděkovat všem přátelům Charty 77 a VONS za pomoc a solidaritu, které mně projevovali po celou dobu mého uvěznění. Mě sestře Miladě Bekeové došlo mnoho a mnoho pozdravů, přání. Pokusím se na všechny postupně odpovědět. Konečně zájem mnoha mých přátel o můj osud a zdravotní stav neustal ani nyní po návratu z vězení - valdického pekla - jak pro mne figuruje v mé paměti.

Protože si pomalu zvykám na civilní stravu, mám stále ještě velké žaludeční potíže. Jsem dosud bez zaměstnání a bytu. Navíc mě čeká pravděpodobně každodenní nepříjemná povinnost, vyplývající z ochranného dohledu, nařízená soudem na maximálně možnou dobu, to jest tří let.

Byl jsem po propuštění překvapen vznikem tolik nových nezávislých občanských iniciativ, které se však, bohužel, nevyhnuly dalším represím, směřujícím proti mnoha mým přátelům, nespravedlivě stíhaným a uvězněným. Proto si musím ještě nějaký čas počkat na setkání s Petrem Cibulkou a Jirousem, na které jsem se tolik těšil.

Přesto věřím, že se dočkám československa svobodného a demokratického, v němž už nebude třeba za lidská práva trpět v nehumánních podmínkách pracovních táborů.

S pozdravem všem přátelům

Jiří Wolf

Adresy Ivana Jirouse, Otakara Veverky a Jiřího Tichého do vězení

I.Jirous, 23.9.1944, P.S. 10, 471 27 Stráž pod Ralskem

O.Veverka, 27.8.1956, P.S. 1, 273 07 Vinařice u Kladna

J.Tichý, 2.4.1946, NVÚ č.2 - Pankrác, PS 5|NT, 140 57 Praha 4

*

Ekologické zprávy

5 500 čs. občanů požaduje revizi projektu Gabčíkovo-Nagymaros

Dne 21.5. zveřejnili ing.Pavel Křivka a ing.Petr Kozánek zprávu o výsledcích podpisové akce za vyhlášení národního parku Podunajsko a za revizi projektu soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros. Ze zprávy vyplývá, že tzv.Dunajské vyhlášenie podpořilo ioni přes 1000 občanů převážně ze Slovenska včetně renomovaných odborníků. Vyhlášenie požadovalo jednak zřízení národního parku ve slovenském Podunají, jednak úpravu projektu. Nyní se k tomuto dokumentu připojilo více než 4 500 občanů z Čech a Moravy. Abecední seznam 3 615 signatářů zaslali P.Křivka a P.Kozánek současně předsedovi čs.vlády L.Adamcovì. Zbývající podpisy budou zaslány dodatečně.

Václav Havel ke Gabčíkovu-Nagymaros

Dne 28.5. navštívil Václava Havla v jeho bytě člen komise Evropských společenství Carlo Ripa di Meana s doprovodem. C.Ripa di Meana je v této komisi, která v Evropském společenství má úlohu vlády (tj.rady ministrů), pověřen otázkami kultury a životního prostředí. Návštěvu učinil z pověření této komise. Tlumočil její radost z Havlova propuštění. Vyřizoval rovněž pozdravy italské socialistické strany, jejímž je členem, a osobně od generálního tajemníka této strany Bettina Craxiho. Václav Havel poděkoval za solidaritu a hovořil o situaci v Československu, zvláště s ohledem na ekologii. Carlo Ripa se totiž dne 29.5. účastnil setkání rady ministrů životního prostředí Československa a jeho sousedů, kterou pořádala čs.vláda, a to jako řádný účastník tohoto jednání. Václav Havel hovořil rovněž o současné situaci projektu soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros a předal Carlu Ripovi de Meana dopis Charty 77, adresovaný čs.vládě, který se této problematiky týká (viz dokument Ch 77/43/89 v tomto čísle Infochu).

Ekologická manifestace v Praze

Dne 29.5., v den zahájení setkání ministrů životního prostředí Československa a jeho sousadů, se konala v Praze v dopoledních hodinách manifestace matek s malými dětmi. Sešlo se na ní asi dvacet žen s třiceti dětmi, některé byly v kočárcích. Hlavní transparent měl nápis 'Zachraňme přírodu pro naše děti'. Menší nápisy, umístěné na kočárcích, požadovaly např. zrušení projektu lanovky na Sněžku. Manifestující ženy prosily Frikopy a Celetnou ulici na Staroměstské náměstí a odtud zpět na Můstek; manifestaci ukončily asi po hodině a půl na Jungmannově náměstí. Průvod natácela rakouská televize a rovněž Státní bezpečnost, která zasáhla až k závěru, kdy odcizila jeden arch s podpisy pod petici, kterou ženy nechávaly podepsat kolemjdoucím.

Petice z ekologické manifestace 29.5.1989:

Dnes bylo v Praze zahájeno jednání, na kterém se budou ministři ekologie ČSSR a sousedních států zabývat problémy životního prostředí v Evropě. Vítáme, že vláda ČSSR svolala tuto schůzku a očekáváme, že jednání zlepší spolupráci zúčastněných zemí při řešení společných problémů.

I když si nyní čs.vláda uvědomuje závažnost ekologické situace, domníváme se, že jediné spolupráce široké veřejnosti může zastavit pokračující ničení naší země. Prvním krokem musí být otevřenosť v této oblasti. Jediné pravdivé informace mohou přesvědčit občany o upřímné snaze o nápravu. Očekáváme od vlády ČSSR úplné zveřejnování odborných studií, včetně údajů o vlivu prostředí na zdraví našich občanů, výzvu k široké spolupráci a prohloubení ekologické výchovy.

Veřejnou diskusi považujeme za samozřejmý předpoklad všech rozhodování o akcích, které mohou být příčinou devastace přírody a zhoršování životního prostředí. Mezi takové zásahy patří budování elektrárny Gabčíkovo - Nagymaros, výstavba jaderných elektráren, znečištěování měst průmyslovou činností a nepřiměřené využívání přírodních rezervací zdůvodňované okamžitými ekonomickými zájmy, příkladem je stavba lanovky na Sněžku.

Jako Pražané očekáváme odvolání projektu výstavby dálnice Stromovky, omezení automobilové dopravy ve středu města a snížení průmyslových exhalací. Požadujeme odpovědné informování o aktuálním stavu znečištění ovzduší ze všech monitorovacích stanic a včasná opatření v době, kdy znečištění přesáhne hygienické normy v jednotlivých obvodech města.

Máme pocit, že už nyní je na řadu věcí pozdě. Narušené zdraví našich dětí je dostatečným důkazem toho, jak je péče o životní prostředí stále hrubě zanedbávána. Jako matky pocítujeme spoluodpovědnost především za okamžité zlepšení kvality ovzduší, vody a potravin. Tyto problémy ohrožují všechny vrstvy naší společnosti a proto doufáme, že si všichni uvědomí svoji odpovědnost za jejich okamžité řešení.

(Podepsáno 310 občanů)

Ekologické jednání s rakouskou ministryní

Dne 28.5. došlo asi k hodinovému setkání rakouské ministryně pro životní prostředí, mládež a rodinu Marielis Flemmingovou s osmi účastníky nezávislých ekologických aktivit v Československu, včetně Ekologického bulletinu a přípravného výboru ekologické společnosti. Nikdo z čs.účastníků si nepřeje, aby bylo zveřejněno jeho jméno. Setkání proběhlo na půdě rakouského velvyslanectví. Z rakouské strany se ho zúčastnili i zástupci tří ekologických skupin (Global 2000, Grüne Alternative). Rozhovor se týkal rakouských investic v Československu. Pokud jde o projekt kanálu Odra-Dunaj, vyslovila se rakouská ministryně v tom smyslu, že k účasti rakouských firem bylo potřebí předchozího souhlasu rakouského parlamentu a že je nepravděpodobné, že by takový souhlas parlament dal, vzhledem k názorům, panujícím v rakouské společnosti. Paní Flemmingové není nic známo o účasti rakouských firem na přestavbě pražského Ungeltu a barrandovských teras, o níž psal čas. tisk; bude se těmito problémy zabývat. V diskusi byly připomenuty návrhy na zřízení společných národních parků na Šumavě, v Podyjí a v Podunají. Paní Flemmingová vyjádřila podporu návrhu čs.vlády na zřízení informačního centra v Praze o ekologických ctázkách, které by sloužilo veřejnosti a spolepracovalo s ní. Pokud jde o Temelin,

Rakousko nemá přímý zájem na jeho výstavbu, protože elektrický proud vyroběný v Temelině, který má Rakousko odebírat, přímo Rakousko nepotřebuje a hodlá ho prodávat dále do NSR. Podle ministryne by mělo Rakousko v případě omezení atomového programu v Československu této zemi pomoci s řešením energetické situace. Pomoc by mohla spočívat ve výměně informací, technologii a ve finančních dotacích. Ministryne se zmínila i o možnostech využití alternativních zdrojů energie.

Československo-rakouská ekologická patice

Dne 28.5. zasiali členové čs. a rakouských iniciativ, zejména ekologických, petici rakouské spolkové vládě, spolkovému kancléři F.Vranitzkemu, rakouské Národní radě a vládě ČSSR. V dopisu se čs.vláda žádá, aby zveřejnila celý čs.atomový program, včetně stážek týkajících se uložení radioaktivního odpadu. Požaduje se celospolečenská laická i odborná diskuse o jaderném programu, jeho vhodnosti a případné možnosti vystoupení z jaderného programu, včetně ekologického zajistění při získávání energie z klasických a alternativních zdrojů. Na rakouskou vládu se apeluje, aby v rámci mezinárodních správních a diplomatických možností požadovala od československé vlády úplnou veřejnou informovanost a celospolečenskou diskusi v oblasti ekologie a dálce, aby poskytla Československu účinnou pomoc odbornou, materiální i morální při ekologicky vhodném řešení energetické situace. Petici podepsali aktivisté z těchto iniciativ: Österreichische Hochschülerschaft, Grüne Alternative, Österreichisches Ökologie-Institut, Charta 77 (všichni tři mluvčí), přípravný výbor ekologické společnosti, Ekologický bulletin, NMS, prozatímní koordináční výbor EÖS a Klub právní podpory.

Setkání čs.nezávislých ekologů s ministrem NSR

Dne 30.5. se setkalo pět aktivistů nezávislých iniciativ a to Ivan Dejmal, Zbyněk Petráček, Jan Urban, Ludvík Vaculík a Saša Vondra s ministrem ochrany životního prostředí NSR prof.dr.Klausem Töpferem, který se v Praze zúčastnil mezinárodní konference o životním prostředí, pořádané čs.vládou. Z německé strany byli dále přítomní generální ředitel ministerstva p.Hersfeld, velvyslanec NSR v Praze Huber a další pracovníci velvyslanectví. Ministr nejprve čs.hosty informoval o průběhu konference. Poté, během asi dvouhodinového rozhovoru, posoudili čs.účastnici otázku veřejné informovanosti o ekologické problematice, a to zejména v Československu, dále hovořili o některých dvoustranných problémech znečištění, např.Šumavy, o postavení nezávislých ekologických aktivit v Československu i o možnostech navázat v budoucnosti užší spolupráci. V této souvislosti navrhl spolkový ministr další, tentokrát již pracovní setkání na podzim tohoto roku.

Manifestace na Kampě

Dne 31.5. se na Kampě sešlo několik set malostranských občanů, aby se vyjádřili k plánům na vystěhování mnoha desítek bytů, které mají uvolnit místo pro zahraniční hotely. Jde o plán přestavby domů mezi Mosteckou ulicí a Velkopřevorským náměstím, která měla být svěřena australské hotelové společnosti Pennat. Shromáždění občanů nebylo zakázáno. Několik hodin před ním vyvěšovali příslušníci VB po domech v okolí oznamení, že plán přestavby bude přezkoumán. Na shromáždění se však nedostavil nikdo z pozvaných oficiálních činitelů. Po projevech občanů se zde začal spontánně podepisovat dopis Národnímu výboru hl.m.Prahy, v němž se požaduje, aby v podobných situacích byl brán ohled i na názor občanů, kterých se věc bezprostředně týká. Několik mužů v civilu, označovaných některými občany za příslušníky StB, vytrhlo jeden z podpisových sešitů a pokusilo se s ním utéct. Došlo ke krátkému fyzickému konfliktu, který byl v zárodku utlumen přítomnými signatáři Charty 77. Sešit byl vydán a muži v civilu se na čas vzdálili. Občané se dohodli, že svolají podobné shromáždění znova za 14 dní.

Diskusní klub v Brně nesmí pokračovat

Dne 1.6. se mělo v C-klubu OKVS Brno I v Brně-Kohoutovicích konat veřejné setkání, které mělo být pokračováním předchozího diskusního klubu, konaného 20.dubna. I toto setkání svolala a organizovala 31.základní organizace Českého svazu ochránců přírody Brno-město. Na programu měla být zejména diskuse o tzv.rychlé tramvaji. Odbor vnitřních věcí MěNV v Brně oznámil některým organizátorům několik hodin před plánovaným setkáním, že nesplnili oznámení.

povinnost, výslovne však setkání nezakázal. Asi 250 zájemců o diskusi zjistilo, že sál, v němž se má setkání konat, je uzavřen a nebude dán Svazu ochránců přírody k dispozici. Asi polovina z nich poté odešla na soukromou zahrádku, kde po dvě hodiny diskutovala o problémech, které byly na programu setkání.

Protest proti znečištění ovzduší

Dne 5.6. v 16.30 se v Praze v ulici Na příkopě sešlo asi 20 přátel, aby u příležitosti Mezinárodního dne životního prostředí vyhlášeného OSN upozornili na závažné ekologické problémy. Skupina prošla pěší zónou s transparentem "Až zije čistý vzduch" a se stylizovaným plakátem s textem "Dusím se". Na rohu Panské ulice byla akce pro silný dešť ukončena.

*****

*****

*****

V samizdatu nově vyšlo...

Křesťanské obzory č.11, 1.6.1989, 30 stran

Obsahuje mj. projev papeže Jana Pavla II. v Evropském parlamentu v říjnu 1988, rozhovor s Otcem Ježarem Charbonnierem o křesťanství v Číně, zprávy o setkání mladých věřících 13.5. v Brně a o pouti ke cti sv.Klementa M.Hofbauera v Brně 20.5.

Lev XIII.: Encyklika Rerum novarum (o dělnické otázce), z roku 1891, 28 stran, vydala knihovna Křesťanských obzorů

Valehrad, nezávislý časopis pro křesťanský život, č.3, 13.3.1989, 25 stran

Obsahuje mj.dopis Oty Veveky z vězení, informaci o novém církevním zákoníku, překlad článku o Satanských věřících Salmana Rushdieho z časopisu Tygodnik Powszechny a informaci o Výboru křesťanské pomoci a jeho činnosti ve prospěch nevidomých.

Bulletin NMS-IDS, č.7, 3.4.1989, 24 strany

Obsahuje materiály NMS, zprávy o diskusní sobotě v Riegrových sadech, závěrečnou řeč H.Marvanové u soudu, zprávy o solidaritě s perzekuovanými aktivisty NMS, informace o zahraničních kontaktech, akcích NMS, dopisy členů NMS aj.

Staroplzeňský Ataše, nezávislé noviny pro Starý Plzeňec, nedatováno, 2 strany
Obsahuje mj.článek Kultura našeho města.

Obsah, květen 1989, 84 stran

Svazek je věnovan mj. úmrtí Dominika Tatarky (texty M.Šimečky, M.Kuše, E.Kantúrkové a L.Vaculíka), dále je zde polemika Zdeňka Urbánka "Dovolují si nesouhlasit" s diskusí na téma "Morava ve Střední Evropě" (příloha brněnské verze časopisu Střední Evropa) a fejeton Jiřího Tichého "Poslední dubnová dekáda" věnovány Ivanu Martinu Jirousovi.

Kritický sborník, roč.IX, sv.1, květen 1989, 120 stran

Obsahuje mj. studii Petra Fidela "Přestavba v zrcadle komunistické řeči", informativní článek o časopisu Lettre internationale, odpověď Františka Kautmana "Proč nejsem komunistou" na článek časopisu Prostor (č.11,1989) a kritickou statě "Martin Falouš čtenářem".

Jindřich Chalupecký: Nové umění v Čechách, 119 stran A4

Studie rozdělená do tří částí - Doba, Umělci, Umění - je věnována historii moderního umění v Čechách a byla napsána pro anglické vydání nákladem Michiganské univerzity v USA.

Komunikace (časopis pro křesťanskou kulturu), č.2-3/1988, 327 stran

Obsáhlý svazek je jednak zaměřen k aktuálním otázkám (21.srpna, Falachův týden), jednak zahrnuje studie, překlady a příspěvky z oblasti umění; mj. zde najdeme statě Václava Malého "Jedna církev", odpovědi na anketu Co pro mne znamená Kristus (Josef Zvěřina, Eva Kantúrková, Milan Balabán), rozhovor s Cz. Miloszem o revoluci, sublimitě a konci světa, studii Jana Hertla "Stalinova cesta k principátu" (Fokus o její sledování) atd.

*****

*****

*****

Krátke zprávy

Programové prohlášení klubu Obroda

Dne 18.5. v Praze posuzoval rozšířený přípravný výbor socialistického klubu za přestavbu - Obroda jednání svých zástupců na ÚV KSČ ze dne 4.5. a schválil stanovisko k situaci ve společnosti. Podle Obrody je třeba považovat za základ přestavby svrchované národní zájmy, demokratické způsoby veřejného života a socialistické pojetí práce a rozdělování hmotných a duchovních statků. Dále se ve stanovisku poukazuje na neexistenci programové koncepce přestavby a na nutnost odhalit všechny projevy čs.stalinismu v teorii i v praxi. Klub Obroda se přihlašuje k obrodnému procesu 60.let v KSČ a žádá zastavení pomlouvačné kampaně proti jeho představitelům včetně Alexandra Dubčeka a revizi Poučení z krizového vývoje. Nejvýznamnějším programovým bodem je stanovisko k monopolnímu postavení KSČ ve společnosti, které je označováno za "anachronismus a brzdou vývoje". Strana může sehrát při uskutečňování přestavby úlohu hlavního faktoru jen tehdy, když se plně zdemokratizuje a "přijme rovnoprávné partnerství s jinými politickými stranami a společenskými organizacemi samostatně působícími a jednajícími". Má nadále fungovat jako "demokraticky formovaná a politickému soutěžení podrobena složka pluralitního spektra obrozené socialistické společnosti". Proto Obroda žádá legalizaci všech nezávislých iniciativ a ochranu jejich aktivistů před represemi. Účastníci setkání poslali vládě, ČNR a gen.prokuraturě protestní dopis proti "křiklavému případu represe vůči Stanislavu Devátému".

Dopisy nezávislých iniciativ na pařížskou konferenci o lidské dimenzi

- Sedm zakládajících účastníků nezávislého hnutí Demokratická iniciativa vydalo dne 22.5. prohlášení u příležitosti zasedání konference o lidské dimenzi KBSE v Paříži. V prohlášení upozorňuje na existenci polovojenských mechanismů v civilním životě čs.společnosti. Spatřuje ji zejména v zákonnych zákazech, týkajících se vlastnictví výrobních prostředků, podnikání v oblasti výroby, obchodu i služeb, týkajících se dále práv spotřebitele a souvisejících se státním monopoliem v oblasti politiky, administrativy, soudnictví i centrálně řízených odborů. Proti této monopolii vystupují nezávislé aktivity, jejichž legalita je v rozporu s čl.26 principů vídenského dokumentu čs.státními orgány popírána.

- Na pařížskou konferenci se obrátilo i pět členů NMS. Zdůrazňují, že podmínkou trvalého míru ve světě je především mír v každé zemi. Paradoxní je závazek představitelů Československa urovnávat mezinárodní spory mírovou cestou, když proti vlastnímu národu používá otevřeného násilí, fyzického a psychického zastrašování. Tímto způsobem státní moc nezasahuje proti teroristům, rozvášněným sportovním fanouškům nebo proti kriminálním živlům, ale proti občanům, kteří se domáhají práva na svobodu vyznání a přesvědčení, svobodu projevu či práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování, piše se v dopise NMS. Členové NMS se obracejí na pařížskou konferenci, aby se u představitelů čs.státu zasadili o propuštění všech čs.politických vězňů a vězňů svědomí. Navrhují také konferenci, aby se zabývala problematikou odepření vojenské služby z důvodu svědomí. Svůj návrh na zavedení alternativní služby, které by bylo pro účastnické státy KBSE závazné, podrobně zdůvodňují.

- Také společenství přátel USA se obrátilo otevřeným dopisem z 1.6. na delegáty pařížské konference o lidské dimenzi. V dopise, který podepsali Petr Bartoš, Stanislav Devátý, Tomáš Hradílek, Pavel Jungmann, Bedřich Koutný a Vladimír Trilda, objasňují nejprve motivy vzniku, ideje a cíle svého Společenství. Připomínají historická pouta, pojící Čechy a Slováky se Spojenými státy. Uvádějí, že SPUSA není "podnik stranící té či oné doktrině, ale chce být linkou důvěry mezi americkými a čs.občany". Proto se činnost SPUSA "zaměřuje na rozvíjení osobních vztahů mezi obyčejnými lidmi Spojených států a Československa". V dopise se připomíná, že SPUSA vydává obsáhlý magazín a plánuje vytvoření různých zájmových

sekcí. Poté, co čs.úřady odmítly SPUSA registrovat, jsou její aktivisté vystaveni nejrůznějším pronásledování. V dopise se uvádějí podrobnosti případu vězněných aktivistů SPUSA Petra Cibulky, Ivana Jirouse a Otskara Veverky, dále Dušana Skály, Stanislava Pence ml. a Tomáše Hradílka, kteří byli odsouzeni k podmíněným trestům, a aktivistů, kteří jsou stíháni na svobodě: Stanislava Devátého, Vladimíra Trličky a Jana Krále. Popisuje zde i další represe: domovní prohlídky u 7 aktivistů SPUSA v březnu t.r. a zásahy v Pardubicích v dubnu a v Litovli v květnu, které pestihly téměř sto osob, přičemž s mnoha bylo zahájeno řízení pro přečin. SPUSA se obraci na účastníky pařížské konference se žádostí, aby při jednání "upozornili čs.stranu na porušování závažných dokumentů KESE a vyzvali ji, aby od tohoto porušování upustila."

Pietní akty ke 44.výročí osvobození západních Čech americkou armádou

Dne 20. a 21.5. proběhla v různých místech západních Čech řada vzpomínkových slavností u příležitosti 44.výročí osvobození této části republiky americkou armádou. Vzpomínkových slavností se účastnili i pracovníci amerického velvyslanectví v Praze, v čele s velvyslancem Julianem M.Niemczykem. Dne 25.5. v Liticích u Plzni, asi 15 minut před příjezdem americké delegace, položili kytici na místě k tomuto účelu vymezeném Jiří Šašek, Jan Karpich a Martin Svoboda. Učinili tak jménem všech aktivistů a příznivců nezávislých iniciativ Plzeňska. Kytice byla opatřena stuhou s nápisem Americkým osloboditelům - Charta 77. Položení kytice bylo doprovázeno dlouhotrvajícím potleskem přítomných. Oficiální akt proběhl důstojně, velvyslancův projev přednesený česky byl přerušován častým potleskem. Po odjezdu Američanů příslušníci Bezpečnosti zabavili negativ filmu Michala Vankovi z Plzni a několik osob legitimovali. Bez rušivých momentů proběhl obdobný pietní akt v Klatovech, kde však příslušníci VB strhávali v noci před vzpomínkovou slavností vylepené letáky zveucí na tuto akci klatovské občany. Mnozí obyvatelé Klatov usilují již delší dobu o opětovné umístění pamětní desky na počest americké armády, která Klatovy osvobodila.

Fórum ČSHV na výletní lodi

Dne 27.5. se na pronajaté výletní lodi konalo první fórum Čs.helsinského výboru. V minulých měsících bylo konání fóra čtyřikrát odloženo, a to pro technické závady, které se vždy na poslední chvíli vyskytly při pronajímání sálu. Také vzhledem k témtoto potížim se fóra zúčastnil malý počet lidí - 34. Při vstupu na loď byli účastníci z povzdálí fotografováni pracovníkem StB, která pořizovala videozáznam při jedné zastávce. Playba trvala téměř sedm hodin. Úvodem byl přečten referát předsedy ČSHV Jiřího Hájka, který je t.č. v Norsku, nazvaný Závěrečný dokument vedené následné schůzky a možnosti naší další práce. V diskusi se probíraly jednak otázky stavu lidských práv a jejich právního zajištění, jednak možnosti, jak pozitivně ovlivnit tuto společenskou oblast a napomoci k rozvoji demokratických svobod, a to i v rámci přípravných prací na nové ústavě. Přítomní účastníci různých občanských iniciativ - ČSHV, Českých dětí, Demokratické iniciativy, HOS, Charty 77 (včetně jejich tří mluvčích), Jazzové sekce, Mírového klubu Johna Lennona, NMS, socialistického klubu Obředa a VONS - schválili na závěr prohlášení, které bude zasláno nejvyšším státním orgánům, v němž požadují mj. plné respektování dokumentů helsinského procesu včetně uznání nezávislých skupin, novelizaci trestního zákona a propuštění všech věznů svědců. Přítomní se připojili rovněž k podnětu k podmíněnému propuštění Jany Petrové na svobodu a k dopisu A.J.Liehmovi, v němž se hodnotí význam exilového časopisu 150 000 slov.

Čs.nezávislé iniciativy podporují polský Nezávislý svaz studentů

V Praze bylo dne 29.5. vydáno následující prohlášení, které přinášíme v plném znění: "Čs.nezávislé iniciativy plně podporují a solidarizují se s protestními stávkami NZS na polských vysokých školách. Jsme pro okamžité schválení původně navrhovaných organizačních stanov NZS a tím i také pro uznání legalizace tohoto svazu v Polsku. Jsme přesvědčeni, že uzákonění práva na stávku je nezbytným předpokladem pro vyřešení nynějších konfliktů mezi NZS a polskou vládou." Podepsáni za NMS: Ondřej Černý, Tomáš Dvořák, Jan Chudomel, Jáchym Kapian, Jakub Kapian,

Hana Marvanová, Jiří Pavliček, Martin Šmíd, Luboš Vydra, Tomáš Tvaroch, Kadek Zeman; za Polsko-čs.solidaritu: Petr Pospíchal, Anna Šabatová, Petr Uhl a Saša Vondra. Dopis byl zaslán na vědomí velvyslanectví PLR.

Dopis spolkovému kancléři NSR Helmutu Kohlovi

36 čs.občanů, převážně signatářů Charty 77, zaslalo 28.5. dopis spolkovému kancléři NSR H.Kohlovi, v němž ho žádají, aby se u příležitosti 50.výročí paktu mezi Hitlerem a Stalinem zasadil o jeho anulování a aby podpořil právo baltických národů na sebeurčení.

Z činnosti NMS

Dne 29.5. napsali členové NMS Jan Chudomel, Pavel Jegl a Ruth Šermová dopis předsednictvu Čs.mírovému výboru. Rekapituluji v něm dosavadní jednání mezi NMS a ČSMV a připomínají represe proti aktivistům NMS H.Marvanové, T.Dvořákovi a J.Petrové. "O jejich případech jsme ČSMV informovali již před několika měsíci," píše se v dopise NMS, "a opakovaně jsme žádali, aby se našich vězněných přátel zastal." ČSMV však neprojevil o jejich případy jakýkoli opravdový zájem. "Není nám jasné," píše se dále v dopise, "který z těchto dvou přístupů, jež se navzájem vylučují, tj.dialog s NMS či jeho odmítání, je akutěně přístupem ČSMV". Členové NMS požadují po ČSMV, aby formuloval jasné stanovisko, v němž bude vyjádřen vztah tohoto výboru NMS, a dále, aby se vyjádřil k případům odsouzených čs.mírových aktivistů. "Očekáváme vaši odpověď do 30 dnů, jinak bychom Vaše mlčení museli považovat za souhlas s jejich vězněním, tedy za negativní postoj k mírovým hnutím, v nichž působí", uvádá se v závěru dopisu.

Aktivisté NMS z Brna uspořádali dne 1.6., který je Mezinárodním dnem dětí, akci pro děti. Od 15 hodin malovaly děti na chodníku před Janáčkovým divadlem v Brně obrázky a byly za to odměnovány. Dětské soutěži přihlížela veřejnost i pracovníci StB, kteří však nezasáhli.

Dne 3.6. uspořádalo NMS v Praze na Dětském ostrově odpoledne pro děti. Byly připraveny různé hry, soutěže, malování. Účastnilo se asi 70 dětí a 100 dospělých. Průběh odpoledne sledovali příslušníci SNB v civilu, kteří pořizovali videozáznam. Pečlivě filmovali i soutěže jako např.skákání v pytlích, chůze v kbelících apod. Na lavičce, spojující ostrov s levým vltavským břehem, kontrolovali občanské průkazy uniformovaní příslušníci VB. Společnost pro veselajší současnost se proto přepravila na ostrov na pramincích; říční polácie nezasáhla. Po skončení programu pro děti byl uspořádán fotbalový turnaj, jehož se zúčastnila mužstva NMS, SVS, ČD, MKJL, Vokna, Revolver revue a mužstvo zmanipulovaného davu. Turnaj nebyl z časových důvodů dohrán, turnajovou cenu předali účastníci turnaje příslušníkům StB, jako výraz vděku za mnohahodinové střežení. Cena se sestávala ze sádky broučka s lucerníčkou, která byla nazvana Cvicený prokurátor, a ze svařku špinavých dolarů. Na účasti příslušníků SNB je pozitivní to, že nikdo z účastníků odpoledne nebyl ani zmlácen ani zadržen. Pouze čvanáctiletá Saša Uhlová byla podezřena krátkému výslechu na ulici před ostrovem.

Další zásah proti setkání aktivistů SPUSA

Dne 27.5. se konalo u Litovle v okrese Olomouc setkání aktivistů SPUSA z Moravy i Čech. Po několikahodinovém jednání při procházce aktivistů po blízkém okolí byli přepadeni pohotovostním útvarem VB a pracovníky StB v počtu asi 150 mužů. Zasahující jednotce velel mjr.Musil z Ostravy. Policiisté byli vyzbrojeni přítoky, ochrannými štíty, obušky a opakovacími zbraněmi typu "Škorpión" a byli mezi nimi i psovodi se psy. Bylo zadrženo asi 50 účastníků setkání SPUSA, kteří byli legitimováni, filmováni a podrobeni osobním prohlídkám a při nichž jim byly odňaty různé písemnosti. Z lesa, kde byli aktivisté SPUSA zadrženi, byli rozvezeni na různá oddělení SNB v kraji. Zde byli podrobeni výslechům; asi 30 předem připravených otázek se týkalo SPUSA, Charty 77 a dalších nezávislých iniciativ. Jedna z otázek zněla, zda vyslychaný bude souklasit se zveřejněním svého jména v souvislosti s tímto zadržením. Většina zadržených byla propuštěna v noci asi po 4 hodinách. Není známo, zda někdo z vyslychaných nekustal v policejním zajištění. Asi třiceti z nich bylo vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému

pořádku. SFUSA hodlá předložit tento případ porušování základních občanských svobod a českoslovanské parizácké konference o lidské dimenzi.

Spor Stanislava Devátého s JZD Slušovice pokračuje

Dne 30.5. se konalo u okresního soudu v Gottwaldově jednání ve sporu S.Devátého proti JZD Slušovice, jehož senátu předsedal JUDr. František Králík, v němž se tento loňský mluvčí Charty 77 domáhá neplatnosti svého vyloučení z JZD. Jak známo, skutečným důvodem takoto vyloučení v letu minulého roku byla okolnost, že se S.Devátý stal mluvčím Charty 77. Při dnešním jednání, které posléze soud odložil na neurčito, se ukázalo, že okresní soud nehodlá respektovat právní názor krajského soudu v Brně z předešlého řízení, který je pro S.Devátého příznivý. Z dosavadního průběhu lze mit obzvu, že svedec vypovídá a další důkazy budou manipulovány v neprospech S.Devátého a že soud se bude uchylovat k protiprávním postojům, jako například dodatečné rozšíření důvodů vyloučení z družstva.

Setkání s italskou parlamentní delegací

Na pozvání rady italského velvyslanectví Maurizia Fratiního se setkali dne 30.5. při obědě členové italské parlamentní delegace, která byla na oficiální návštěvě v Československu s několika signatáři Charty 77. Z italské strany byli přítomni kromě hostitele Nicola Sanese, poslancem za křesťanskou demokracii a vedoucí parlamentní delegace, komunistický senátor Renato Ollini a socialistický senátor Arduin Agnelli, profesor terapeutické univerzity. Přítomen byl i velvyslanec Italské republiky Giovanni Castellani Pastorini. Z čs. strany byli přítomni Václav Benda, Miloš Hájek, Václav Havel, Dana Němcová, Václav Malý a Petr Uhl. Kromě všeobecné situace v oblasti lidských práv v Československu se hovořilo i o možnostech rozšíření styků západních politických stran, zvláště pak křesťansko-demokratických, s nezávislými skupinami a hnutími v Československu. Čs. účastníci poděkovali za dosud projevenou solidaritu s čs. politickými vězni, jmenovitě s Václavem Havlem, a požádali italskou delegaci o další podporu v tomto směru, zejména pokud jde o Petra Cibulku a Františka Stárku.

Represe proti HOS

Dne 1.6. probíhalo v pronajatém sále restaurace Na Hadovce v Praze 6 setkání Hnutí za občanskou svobodu, jehož se účastnilo asi 70 signatářů HOS a dalších zájemců o diskusi. Na programu měla být rozprava o nových úpravách čs. právního řádu a připravované ústavě. Asi 20 minut po 14.hodině, kdy byla schůze zahájena, vtrhlo do místnosti větší množství uniformovaných i neuniformovaných příslušníků SNB. Násilím odtud vyvedli Ladislava Liše a Rudolfa Battěka a všechny účastníky setkání postupně předvedli na oddělení VB do Čkalovovy ulice v Dejvicích. Zde je podrobovali osobním prohlídkám, při nichž zabavovali písmačky a to pod záminkou, že se musejí přesvědčit, zda u sebe nemají zbraň. Po krátkém výslechu zadržené postupně propouštěli. Pokud je známo, poslední byl propuštěn signatér Charty 77, aktivista NMS a člen Polsko-čs. solidarity Martin Šmid. Při výslechu na něj byl činěn psychický i fyzický nátlak - příslušníci ho tahali za vlasy. Chtěli ho tím donutit, aby vypovídal a posléze aby podepsal výpověď.

Pražští katolíci solidární s farářem Vágnerem

1956 občanů, převážně pražských katolíků, zaslalo náměstkové ministra kultury ČSR pro věci církevní Františku Jelíčkovi dne 28.5. dopis, v němž protestují proti zámeru orgánů státní moci zakázat Miroslavu Vágnerovi výkon kněžského povolání nebo ho poslat do faktického vyhnanství. Páter M.Vágner, farář u sv.Jiljí a správce kostelů nejsv.Salvátora, sv.Voršily a sv.Františka, má být církevními představenými přemístěn mimo Prahu pod hrozbou, že ho jinak státní úřady zbaví souhlasu a znemožní mu výkon jeho kněžského povolání. Úřední námitky proti faráři Vágnerovi jsou neurčité a skutečným důvodem jeho odstranění z Prahy je nepochybně úspěšnost a účinnost jeho pastorační služby, píše se v dopise pražských katolíků. Tento postup státních orgánů uráží city věřících. "Ve svých protestech jsme odhodlání pokračovat s stupňovat je, a to v mezích zákona a s respektem k právům světské moci", píše se v závěru dopisu. Za správnost podpisů ručí dr.Vratislav Slezák z Prahy 6.

MKJL píše sjezdu lidových poslanců do Moskvy

Mírový klub Johna Lennona zaslal dne 29.5. dopis sjezdu lidových poslanců do moskevského Kremlu. Klub přeje práci sjezdu, "aby se u vědomí své neopakovatelné jedinečnosti a historické odpovědnosti stala přelomovým mezníkem nacestě státu od pošlapávané nezávislosti a stále ohrožovaného míru ke společné planetě lidí, osvobozených od vzájemného vykorisťování, manipulace a ideologii-ismu". MKJL soudí, že úspěšné nastolení a zákonné zakotvení sovětského lidového parlamentu by bezpochyby přiznivě ovlivnilo proces odumírání neostalinské politiky v Československu. Za klub dopis podepsali Heřman Chromý a Jiří Pavliček.

Cena Milana Wienera udělena RR

Dne 1.6. bylo redakci a kolektivu autorů Revue uděleno Beneficium na paměť Milana Wienera za rok 1983. Toto beneficium, které uděluje nazávialá porota působící v Československu za kultivování novinářských žánrů autorům do 35 let, si redakce RR zasloužila trvalou pozorností, kterou věnuje zejména rozhovoru a reportáži. Beneficium bylo poprvé uděleno za rok 1987 časopisu Prostor.

Václav Havel v polské televizi

Dne 4.6. od 16.30 hod. vysílala polská Solidarita v pětiminutovém programu, který je jí vyměřen v oficiální polské televizi, krátký rozhovor s V. Havlem. Záběr trval 70 sekund, Václav Havel v něm poprál Solidaritě volební úspěch. Rozhovor byl zařazen do programu severopolského vysílání v Gdánsku, které je běžně sledováno asi na desetině polského území. Je to poprvé, kdy Václav Havel mluvil v televizi některé východoevropské země. Dlší rozhovor byl nedávno vysílán maďarským rozhlasem.

Dopis koordinačního výboru HOS do Moskvy

Prozatímní koordinační výbor HOS se 2.6. obrátil na akademika Andreje Dmitrijeviče Sacharova s prosbou, aby tlumočil sjezdu lidových poslanců SSSR jeho stanovisko, že sovětská vojenská intervence v srpnu 1968 byla neobhajitelným porušením mezinárodního práva, a že by ji sjezd měl odsoudit. Dokud se tak nestane a dokud nebudu z čs.území stažena sovětská vojska, může být čs. i světová veřejnost na pochybách, zda stále neplatí tzv. Brežněvova doktrína. Dopis koordinačního výboru HOS podepsali Rudolf Battěk, Ján Černogurský, Jan Kozlík, František Nehánek, Václav Benda, Jaromír Glac, Ladislav Lie, Jaroslav Šabata, Pavel Bratinka, Tomáš Hradilek, Pavel Nauman a Jan Stern. Vzhledem k pronikavým politickým změnám v SSSR, Polsku a Maďarsku lze očekávat, že obdobné požadavky brzy vyjádří i další nezávislé skupiny v Československu. V čs. nezávislém hnutí sili totiž přesvědčení, že rozhodnutí oficiálně revokovat vojenskou intervenci z r. 1968 by podstatnou měrou přispělo k rozkladu neostalinských struktur a zavádilo by čs. byrokratickou moc i těch zbytků zdánlivé legitimity, které má. Napomohlo by odchodu konzervativních činitelů z politické scény. Současné by posílilo občanské sebevědomí probouzející se společnosti.

Protesty proti zásahu čínské armády

Dne 5.6. v 18 hodin se sešlo asi 35 mladých lidí na Karlově mostě v Praze, aby uctili památku čínských studentů, kteří zahynuli při brutálním zásahu ozbrojených složek na náměstí Nebeského klidu v Pekingu. Rozvinuli velký černý flóř, na němž byl červenými písmeny nápis Čína. Poté zapálili svíce na počest obětem a Jan Dus ml. přečetl 23. žalm. Přítomní potom minutou ticha uctili památku zavražděných studentů. Zároveň vyzývají všechny, jimž není lhostejný osud čínských studentů, aby každý den podle svých možností položením květin před velvyslanectvím ČLR v ulici Majakovského vyjadřili svou solidaritu s jejich bojem.

Protestní akce, konaná na Karlově mostě 5.6., pokračovala i následující den. Asi 35 občanů se sešlo před velvyslanectvím ČLR. Pracovník velvyslanectví odmítl přijmout protestní petici, která má toto znění: Protestujeme proti brutálnímu zásahu armády proti pokojně manifestujícím studentům a pracujícím ve Vaší zemi.

Zádáme okamžité zastavení dalších represí a stažení armády z Pekingu. Tuto petici podepsalo 180 lidí, včetně zahraničních studentů a pracujících z SSSR, Hongkongu, Tchaj-wanu, Estonska, Vietnamu, Kuby, Polska, NSR, USA a Nizozemí. Petice je podepisovala týž den vpodvečer na Karlově mostě, kde se opět shromáždili mladí aktivisté Charty 77, NMS, KPP, Havlíčkovy mládeže, MKJL a ČD, kteří zde rozložili červený prapor s nápisem Čína, na nějž položili květiny. Kolemjdoucím byl rozeván leták vyzývající k zaslání písemných protestů velvyslanectví ČLR, Majakovského 22, Praha 6. V letáku se uvádí, že ti, kteří chtějí protestovat proti vrakdani čínských studentů a obyvatel Pekingu, ať uctí památku mrtvých studentů položením květin před budovu velvyslanectví ČLR každý den v 18 hodin. Leták podepsali 4 studenti, a to z fakulty architektury, z filozofické fakulty a z Vysoké školy ekonomické. Příslušníci SNB při protestních akcích nezasáhli, pouze legitimovali dva účastníky shromáždění před velvyslanectvím.

Dne 5.6. zaslala skupina brněnských občanů dopis velvyslanectví ČLR v Praze, v němž se solidarizují s úsilím čínských studentů o společenský dialog. Současně odsuzují barbarský zásah čínské armády, který si vyžádal tolik obětí. Dopis podepsali: Jana Soukupová, Petr Peňáz, Vladimír Veselský, z NMS: Mária Holčnerová, Vladimír Vyskočil, Martin Dohnal, Ladislav Henek, z HOS: Karel Coural, Radomír Malý, Jan Šimsa, Josef Hornáček, Miroslav Hoffman, Simona Hradílková, Libor Pospíšil, Ondřej Pospíchal, Milan Jelínek, Pavel Samek, Jaroslav Nezník, František Řehánek, Eva Vidlařová, Tamara Váňová.

Běh třídu Politických vězňů

Dne 5.6. v 17 hodin se na rohu Washingtonovy ulice a tř. Politických vězňů přes nepřízen počasi sešlo asi 50-60 mladých lidí, aby proběhli do Jindřišské ulice a z hlavní pošty zaslali pozdravy nespravedlivě uvězněným. Běh třídu Politických vězňů, tato každodenní solidární akce ohlášena Společností za všeobecnou současnost, probíhá již od 1. května a získává na popularitě.

Beseda v ČKD Polovodiče

Dne 6.6. se konala v závodě ČKD Polovodiče v Praze beseda, pořádaná základní organizací SSM, nazvaná "Nezávislé skupiny". Původně se besedy měly zúčastnit i zástupci OV KSČ a OV SSM. Na jejich žádost však byly uspořádány besedy dvě, Na první, která se konala již minulý týden, vystoupili stranictví a mládežnickí funkcionáři se svými stanovisky k čs. nezávislému hnutí. Na druhou besedu byl pozván signatář Charty 77 Jan Urban, který je rovněž činný v Lidových novinách a Východoevropské informační agentuře. Besedy, která trvala dve a půl hodiny, se zúčastnilo asi 40 pracujících závodu, kteří se o činnost nezávislých iniciativ získávali. Besedy tohoto druhu mají v budoucnu pokračovat.

Dopis Oldřicha Kleina k pomluvám v Průboji

Oldřich Klein z Mostu reaguje na pomluvačný článek severočeského tiskového orgánu KV KSČ Průboj, veřejném 28.5.1989 pod titulkem Reflektor pravdy: Kdo je kdo? dopisem z 30.5., který adresuje šéfredaktorovi RSDr. Janu Novakovi. O. Klein se ohrazuje proti demagogickému a zkreslujícímu duchu článku, dalším z řady podobných statí, ostouzejících Charty 77 s její signatáře. Poznamenáváme, že všechny tyto tiskové kampaně hrubě manipuluji s halasné proklamovaným pojmem veřejná informovanost. V souvislosti s Chартou 77 - tímto volným, neformálním a otevřeným společenstvím lidí různých přesvědčení, víry a profesí - těží ze skutečnosti, že dosud za více než 11 let existence Charty 77 nikdo z oficiálních orgánů hromadně sdělovacích prostředků nepublikoval základní prohlášení Charty z 1.1.1977.

Stížnost Aleše Muchy na jednání příslušníků SNB v Trutnově

Dne 21.3.1989 podal Aleš Mucha stížnost okresní prokuraturě v Trutnově vůči záckroku příslušníků SNB, kterému byl vystaven 19.3. Tohoto dne se vrácel v noci z restaurace Družba, kde se konala tanecní zábava. Zastavil u něho vůz Žiguli SPZ B-46453 s příslušníky SNB, otevřelo se okénko a ozvalo se: "Pocem". Když Aleš Mucha protestoval proti takovému oslovení, byl požádán o OP a vyzván, aby nastoupil do vozu. Obě učinil. Během jízdy ho příslušníci SNB obvinili z opilství,

dostal pěstí do zubů a nakonec byl vysazen před obcí Starý Rokytník. Bylo tři hodiny ráno, nic nejelo, a tak musel jít domů několik kilometrů pěšky. Chůze ho velmi vyčerpala, v roce 1983 měl totiž úraz páteře, po jistou dobu byl ochrnutý na obě nohy a dodnes na jednu nohu napadá.

Dne 28.4. si ho pozval zástupce OS SNB Trutnov plk. JUDr. Belusky k prošetření stížnosti. Během hodinového poklidného hovoru Aleše Muchu informoval, že jeho stížnost je neoprávněná - příslušníci SNB popřeli, že by se k němu chovali nevhodně a samozřejmě ho vysadili v Trutnově a ne u Starého Rokytníku.

Informace Klubu právní podpory č. 6/89 o zneužití zákona

Dne 31.5. proběhlo na Cídboru vnitřních věcí u přestupkové komise ČNV v Praze I za předsednictví JUDr. Ireny Benešové druhé jednání ve věci narušení veřejného pořádku proti Martinu Bláhovi, Jaroslavu Kolafovi, Jiřímu Pavličkovi, Romanu Rákosníkovi a Martinu Šmidovi, aktivistům Klubu právní podpory a Nezávislého mírového sdružení. V průběhu jednání bylo prokázáno, že když 11.4.1989 nesli Prahou transparent znění: "11.duben - den politických vězňů a bojovníků proti fašismu" žádným způsobem nedošlo k narušení veřejného pořádku a tudíž nepřimářený zákrok příslušníků SNB neměl žádné opodstatnění. K případu lze jen dodat, že ostudu, kterou vyvolalo násilné přerušení vzpomínky na politické vězňy a bojovníky proti fašismu padá plně na hlavy příslušníků SNB a odpovědných míst, která by se měla z případu poučit o zbytečnosti a trapnosti takových opatření.
Za KPP: Roman Rákosník, Lubor Kohout, Alois Nedvěd.

*

Zprávy ze SSSR

Oslavy 1. máje

- Kujbyšev: Aktivisté Lidové fronty, klubu Alternativa, Sociálně demokratického klubu, iniciativní skupiny leteckého závodu a Demokratického svazu spolu se stěm připojivších se občanů prošli za oficiálním prvnájovým průvodem hlavní ulicí města. Před tribunou demonstranti rozvinuli trojbarevné ruské prapory a transparenty s nápisy: 'Síla strany - v nevědomosti mas', 'K odpovědnosti za prolitou krev gruzínského lidu', 'KSSS je síla, kde je však svědomí, rozum a čest?' Milice (VB) se bezúspěšně snažila demonstraci překazit.

- Leningrad: Registrovaným organizacím Memoriál a leningradskému klubu Přestavba bylo povolené organizovat v prvnájovém průvodu své kolony. K nim se připojila i další neregistrovaná hnutí. Demonstranti nesli transparenty s hesly: 'Viníky Tbiliské tragédie k odpovědnosti', 'Tbilisi 9.dubna- politický Chernobyl', 'Demokratizace prostřednictvím systému více stran'. Pomoci balónu byl vypuštěn trojbarevný ruský prapor. Demonstranti přešli k Něvskému prospektu ke Kazanskému chrámu, kde setrvali asi dvě hodiny.

- Gorkij: Pod hesly: 'Svobodu politickým vězňům' a 'Demokratický svaz - alternativa diktatury KSSS' a s trojbarevnými prapory a trikolorami na rukávech byla organizována nezávislá demonstrace asi sta občanů, která prošla ulicemi města. Ihned po jejím ukončení se na účastníky vrhli příslušníci MVD (ministerstva vnitra) a KGB v civilu, kteří je provázeli po celé trase. Asi třicet zadržených bylo obviněno, sedm z nich zahájilo hladovku. Dne 3.května začalo soudní líčení s důkazním materiélem na videozáznamu. K patnácti dnům vězení byli odsouzeni čtyři účastníci, kteří zahájili suchou hladovku. Ostatním byla uložena pokuta 300 rublů.

- Sverdlovsk: Na Leninově třídě se do prvnájového průvodu vmísilo 25 aktivistů společenských politických organizací a pod tribunou rozvinuli schovaná hesla: 'Sovety nestraníků', 'Člověk se rodí svobodný', 'Jsme pro oddělení strany od MVD a KGB'. V průběhu stážky, kterou bylo dobré vidět z tribuny, byly transparenty zašlapány do bláta a jeden účastník byl zraněn. Demonstrantům se podařilo projít pod tribunou a skandovat hesla a poté byli pod hrozbami donuceni se rozejít. Nikdo nebyl zatčen.

- Irkutsk: Do kolony irkutského vědeckého centra se vmísila skupina 12 občanů s transparenty s hesly: 'Systém více stran - nutná podmínka demokratizace', 'Svobodu Svobodnému slovu' aj. Nezávislým se podařilo projít ulicemi města bez policejních zásahů.

- Jerevan: V 11 hodin začal nepovolený průvod ulicemi města, organizovaný Celosarménským národním hnutím za účasti asi 30 000 občanů. Demonstranti nesli vlajky všech zemí, které pomáhaly Arménii po zemětřesení. Poté bylo organizované veřejné shromáždění na téma situace v místě zemětřesení.

- Omsk: Bez ohledu na zákaz vytvořilo asi 70 příslušníků demokratických organizací kolonu s hesly: 'Vrahů s Tbilisi k odpovědnosti', 'za referendum o systém více stran', 'Nelze uskutečnit demokratizaci bez svobody slova', 'Demokratickou nezávislost tisku'.

- Kalinin: Prvomájových oslav se zúčastnilo asi 300 členů společnosti Memorial s transparenty vyžívajícími k odstoupení členy oblastního Výboru KSSR, k navrácení historického názvu Tver a k vytvoření tverské lidové fronty. Úřady pouze natidily svinout nápis požadující jmenovité odstoupení prvního tajemníka oblastního výboru.

- Gorkij: V domě ve Studené ulici, kde se sešli účastníci Demokratického hnutí k připravě nezávislé prvomájové demonstrace, byla v 6 hodin ráno provedena prohlídka, při které byly zabaveny letáky DS, psací stroj, fotomatériály, materiály nástenných novin, plakáty na demonstraci a fotonegativy časopisu Mlžnostodský kurýr. Osoby, které se v domě nacházely, byly zadrženy a dům byl započatý. Na druhý den byl dům, za jehož zachránění vystupovala veřejnost již dříve, zhourán. Zadržení byli odsouzeni k pokutám a několikadennímu vězení.

- Kišiněv: Od 10 do 14 hodin probíhala nezávislá manifestace pod hesly: 'Pryč se šovinistickými projekty', 'Pryč s rusifikací', 'Pryč s kolonizací'. Asi tři tisíce lidí se na náměstí Svobody účastnilo shromáždění na paměť obětí v Tbilisi. Deset tisíc lidí skandovalo před vězením v Malinovského ulici hesla za osvobození politických vězňů. Poté proběhlo shromáždění před budovou Rady ministrů na náměstí Vítězství, kde se čisticí vozy pokoušely narušit demonstraci.

- Tbilisi: prvomájový průvod byl vzhledem k národnímu smutku odvolán, ale na pracovištích proběhla shromáždění pracujících.

- Od 3. do 5.5. probíhala v různých obvodech města Gorkij soudní přelíčení se zadrženými účastníky nezávislého prvomájového průvodu. Zadrženo bylo 30-60 osob, z nichž nejméně 28 bylo postaveno před soud. Většina byla až do hlasování přelíčení ve vazbě. Na dotazy příbužných ani poslanců (!) úřady neodpovídaly. Odmítaly sdělit dokonce, kde se zadržení nacházejí. Někteří zadržení vyhlásili hladovku.

- Šest představitelů různých nezávislých skupin v Minsku bylo předvedeno k výslechu za účast na nepovolené prvomájové manifestaci, která se konala na bývalém popravišti NKVD v Kuropatech. Soudce městského obvodu "Pervomajeskij rajon" odmítl zahájit trestní stíhání.

Demokratické hnutí

Povolené shromáždění Demokratického hnutí v Moldávii bylo uspořádáno 2.5. v Zeleném divadle v Kišiněvě za účasti 20 tisíc lidí. Do redakce časopisu Mládež Gruzie byl odeslán soustrastný telegram v souvislosti s neštěstím, které postihlo gruzínský národ. V telegramu byli též odsouzeni organizátoři vražd.

Pacifistické hnutí

V litevském městě Mariampole se před budovou vojenského velitelství konalo protestní shromáždění organizované hnutím pacifistů. Zúčastnilo se ho více než 200 lidí, mezi nimi i početná skupina mladších žáků se svými učiteli. Pod plakáty s hesly: 'Nebudu sloužit v cizí armádě', 'Chci bránit pouze svoji vlast - Litvu', 'Služba v okupační armádě je hanbou pro čestného Litevce', skandovali účastníci: 'Hanba přisluhovačům okupantů!' Záci symbolicky spálili dětské vojenské bračky. Vystoupili představitelé Ligy za svobodu Litvy, Sajudisu a také matka I. Valčickase, který byl nedávno uvězněn za dezerci z armády. V. Anjalauskas připomněl účastníkům shromáždění ženevskou konvenci z r. 1948, která zakazuje povolávat do vojenské služby obyvatele okupovaných území.

Konfederace anarchosyndikalistů

Ustanovující sjezd konfederace anarchosyndikalistů (odborové hnutí, popírající nutnost existence dělnické politické strany a zákonitost diktatury proletariátu) se konal 1. a 2.5. v Moskvě. Zúčastnilo se ho 80 delegátů z 19 měst SSSR. Na sjezdu bylo přijato provolání ke všem státním i nezávislým společenským organizacím s výzvou k uzavření dohody o nepoužití násilí při řešení sporých otázek.

*****

*****

*****